

گزارش

پیشنهاد ثبت اثر در فهرست آثار ملی

«حمام خانی»

۴۰۲۸

تهیه کننده: قاسم کریمی‌وند

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

کتاب
شماره
پیت

برای

خلاصه گزارش ثبتی

۱. نام اثر: سراف و خانی

۲. موقعیت اثر: نیریز - خواجه محمد سلیمان - جنب مسجد قیام - نیریز - خانی

۳. دوره: سراف

۴. فرم اثر:

۵. مصالح: خشت - آجر - گچ - سیمان

۶. تزئینات:

۷. نوع مالکیت: ردیف

۸. کاربری اثر:

۹. توضیح ضروری: خانه خشت و گچ و آجر

۱۰. مدارک پیوست: عکس - نقشه زمین - سابقه پون - سند

۱- موقعیت طبیعی:

شیراز مرکز استان فارس ۱۰۳۰۰ کیلومتر مربع وسعت دارد. از شمال به سیدان، مرودشت و ارسنجان، از جنوب به جهرم و قیروزآباد، از مشرق به استهبان و قسا و از مغرب به کازرون و ممسنی محدود می‌شود. ارتفاع شیراز از سطح دریا ۱۵۴۰ متر است.

۲- موقعیت فعلی:

خیابان شهید دستغیب - جنب مسجد مشیر - گرمابه خانی

۳- تاریخچه بنا:

این بنا متعلق به دوره قاجاریه می‌باشد.

۴- مشخصات بنا:

حمام خانی شامل یک ورودی در مشرق بنا، سرپینه یا رختکن، گرمخانه و نون (آتش‌خانه) می‌باشد. سرپینه که به شکل چلیپایی ساخته شده دارای ۴ شاه‌نشین که دو به دو روی روی یکدیگر قرار گرفته‌اند. بر بالای سقف سرپینه تورگیرهایی تعبیه شده که روشنائی داخل سرپینه را تأمین می‌کند. یک آب‌نمای کوچک به ابعاد ۹۰ × ۱۲۷ در مرکز سرپینه قرار دارد. در گوشه غربی سرپینه یک اتاق را تبدیل به حمام نمره کرده‌اند و در سالهای اخیر ۶ عدد دوش آب به طور مجزا در آنجا ساخته شده است. یک راهروی باریک در گوشه جنوب شرقی سرپینه راه ارتباطی بین گرمخانه و سرپینه می‌باشد. این دالان و راهرو باریک ۶۷ سانتی متر پهنا دارد. گرمخانه دارای ۴ ستون سنگی ۸ ضلعی می‌باشد. کمی بالاتر از

این ۴ ستون گوشواره‌هایی که وظیفه تبدیل و انتقال مربع به دایره را در سلف بنا به عهده دارند جلب توجه می‌کند. همانند سربینه گرمخانه نیز دارای نورگیرهایی بر فراز آن می‌باشد. فضای کوچکی در سمت گوشه شمالی سربینه است که در قدیم از آن به عنوان چاپخانه استفاده می‌شده است. مصالح عمده مورد استفاده در ساخت این بنا شامل سنگ، آجر و ملاط گچ و گل می‌باشد. ارتفاع ۴ سکوی شاه‌نشین‌ها در سربینه ۴۷ سانتی‌متر است.

۵. نوع بهره‌برداری و خصوصیات بارز بنا:

کاربری فعلی این بنا حمام و محل نظافت می‌باشد. خصوصیت بارز بنا قرار داشتن در زیرزمین است.

۶. عوامل تزئین شده و نوع آنها:

این بنا تزئینات قدیمی ندارد و تنها بر روی کاشیهای جدید نصب شده در سکو و دیواره‌ها نقش گل، نمثال مبارک حضرت علی (ع)، عبارات ا. محمد، علی، فاطمه، حسن، حسین، النفاة من الایمان نقش بسته است.

۷. نوع مالکیت بنا و مشخصات ثبت آن در ردیف آثار تاریخی:

مالکیت این بنا اوقافی است و تاکنون در فهرست آثار تاریخی به ثبت نرسیده است.

۸. اقدامات انجام شده در مورد بنا با ذکر مشخصات:

از این بنا گزارش ثبتی، عکس و نقشه تهیه شده است.

۹. توضیح ضروری و اختصاصی بنا:

با توجه به قدمت تاریخی این بنا حفظ و احیاء آن ضروری می‌باشد.

اشاره به اقداماتی که در دوره‌های گذشته روی بنا انجام شده است.

۱- توسعه و یا تعمیرات دخل و تصرف انجام شده تاکنون:

تعمیرات انجام شده در این بنا شامل ۱. تعویض کف بوسیله موزائیک ۲. نصب کاشی‌های شیری رنگ در بدنه دیوار و سکوها ۳. احداث ۶ دوش آب در گوشه جنوب غربی

سربینه ۴. تعمیرات پشت‌بام ۵. احداث پوشش آجری در نمای بیرونی ساختمان

شماره عکس:

شرح عکس: آقچه‌سقا

شماره عکس:

شرح عکس: سر سردار

شماره عکس:

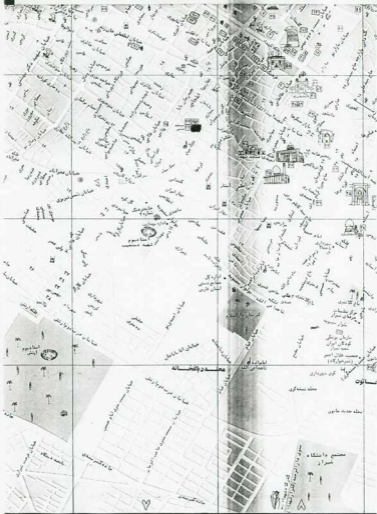

شرح عکس: داخل سرسینه

شماره عکس:

شرح عکس: داخل ورودی

مسجد شاه

مسجد شاه

مسجد شاه

مسجد شاه

